

ZÁKLADY SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY ETOPEDIE

Mgr. Markéta Sedláková

- **Etopedie** - zabývá se **edukací, reedukací** a zkoumáním jedinců s rizikem poruch emocí nebo chování a s poruchami emocí nebo chování.
- Předmětem etopedie je proces edukace, výzkum příčin, náprava a prevence.
- Ethos – mrav, nebo éthos – zvyk, paidea – výchova
- **Současné pojetí poruchy emocí a chování** **zohledňuje** - celkovou životní a sociální situaci dítěte, ale i potencialitu dítěte (zvažuje dopad poruchy emocí a chování do vzdělávání, míru znevýhodnění)

-
- <https://www.youtube.com/watch?v=nbHGrkHO7II>

ODLIŠNOST ETO OD OSTATNÍCH PÉDÍÍ

- **Termiologie** – nevychází tolik z medicínské terminologie, přejímá termíny z psychiatrie, sociologie, práva,...
- **Charakter postiženého jedince** – převažují jedinci s poškozením získaným v průběhu života, pro nápravu je významnější vnitřní předpoklad než-li intenzita
- **Segregační tendence intervence**

PRAXE

3 rámcové fáze:

- **Prevence** – ve školách a školských zařízeních hlavního proudu (preventivní aktivity a opatření, diagnostika, poradenská práce)
- **Intervence** – ve školách a školských zařízeních hlavního proudu, těžiště je ale v zařízeních preventivně-výchovné péče (diagnostika, intervence – pro žáky, rodiče, vychovatele, dlouhodobé vedení)
- **Rehabilitace (resocializace)** – ve školských zařízeních pro výkon ochranné a ústavní výchovy, těžiště působení je v reedukaci. Současně probíhá i vzdělávání, které směřuje k profesní orientaci jedince.

NÁZVOSLOVÍ V ETOPEDI

- **Problémové chování** (emotional and behavioural difficulties) – termín ukazuje na nežádoucí chování jako na fenomén, který není trvalý, podporuje myšlenku společné edukace jedinců s problémovým chování v hlavním vzdělávacím proudu
- **Riziková mládež** – mládež, která je ohrožena rizikem kriminálního chování. *Mladí lidé, zakopávající na prahu dospělosti.* Též termín **ohrožená mládež**
- **Dispozice k poruchám chování** – (proti termínu poruchy chování – nekompromisní, stigmatizující)

- **Delikvence** - činnost porušující zákonné nebo jiné normy chování (obvykle protispolečenské jednání)
 - *Dětská delikvence* – prekriminální do 15 let
 - *Juvenilní delikvence* – do 18 let
- **Kriminalita** - chování porušující trestní normy
- **Depravace** - zhoršení, úpadek, zkáza
- **Deprivant** - Lidé kteří z biologického, psychických nebo sociokulturních důvodů nedosáhli či přišli o lidskou normalitu. (psycho – nedostatek, omezení určitých podnětů)

- **deviace** - odklon od standardu, chování narušující obecně uznávané normy a pravidla chování dané společnosti, *sociální deviace* – odchylky, které mají význam v sociálních interakcích a vztazích
- **sociální exkluze** – sociální vyloučení
- **reedukace** – převýchova osob s poruchami chování
- **resocializace** – opětovné úplné zapojení do společnosti
- **norma** – to, co společenská kritéria vymezují jako normální (obyčejně ve vztahu k tradici), *sociální norma* – pravidla soužití v jednom sociálním prostoru (*sociální skupině*)

DLE VĚKU

- Dítě (0-15/ krimi 6-15 let)
- Mladistvý 15-18, omezená trestná zodpovědnost
- Nezletilý (do 18, eto do 15 let)

CÍLOVÁ SKUPINA

1. děti bez výraznějších problémů
2. děti v riziku
3. děti s problémy v chování
4. děti s poruchami emocí a chování

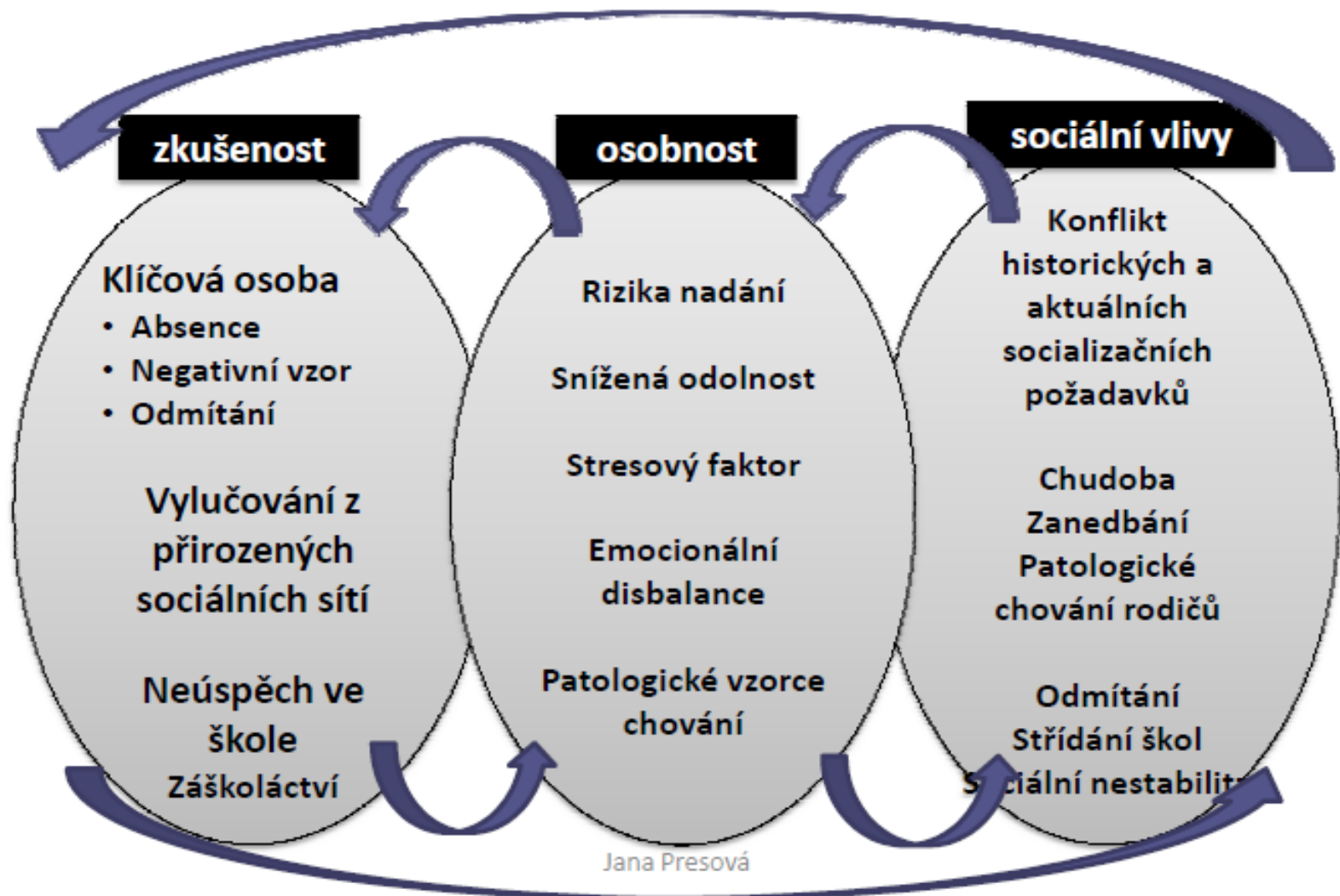
1) DĚTI BEZ VÝRAZNĚJŠÍCH PROBLÉMŮ V CHOVÁNÍ

- Práce je založena především na preventivních aktivitách
- popř. preventivní programy sociálně patologických jevů (peer programy...), eliminace ohrožujících podmínek ve školním prostředí atd.
- Specifická x nespecifická prevence

2) DĚTI V RIZIKU („AT-RISK YOUTH)

- děti, které ve svém vývoji čelí mnoha rizikům, z roviny osobnostní i sociální
- významná je odolnost dítěte vůči faktorům, které jej z vnějšku ohrožují
- koncept resilience
- praxe spočívá v preventivních aktivitách, v diagnostice a poradenství

TRIÁDA RIZIKOVÝCH FAKTORŮ VE VÝVOJI PORUCHY CHOVÁNÍ

RIZIKA SPOJENÁ S OSOBNOSTÍ DÍTĚTE

- **váží se na fyzickou, psychickou konstituci a sociální zkušenost**

patří sem:

- **faktory fyzického zdraví – nedonošenost, nízká porodní váha, postižení, nemoc, porodní úraz, chronická onemocnění**
- **faktory vnitřních dispozic – nízká inteligence, obtížný temperament, hyperaktivita, impulzivita**

RIZIKA SPOJENÁ S RODINOU DÍTĚTE

- základní rizika spočívají v nedostatku „vřelosti – lidského tepla“

patří sem:

- rodinné stresory – konflikty mezi rodiči, postnatální deprese, nízká vzdělanost, tísnivá finanční situace
- nastavení rodinného systému – struktura a hierarchie rodiny (neúplná rodina, nezletilá matka, nezaměstnanost rodičů atd.)

ŠKOLNÍ RIZIKA

- nepřipravenost na vstup do školy + neschopnost přizpůsobit se požadavkům
- nedostatek pozitivní interakce se spolužáky a učiteli
- neúspěch a izolace
- vyhledávání ostatních dětí s podobnými potížemi (problémové vrstevnické party)
- bludný kruh neúspěchu

RIZIKA SPOJENÁ SE SPOLEČNOSTÍ

- Životní podmínky – socioekonomické znevýhodnění, hustota zalidnění a materiální životní podmínky, místo bydliště
- Patologické formy chování v okolí – násilí, kriminální činnost...
- Kulturní a morální hodnoty – sociální nebo kulturní diskriminace, násilí v médiích
- Konflikt aktuálních a historických socializačních požadavků (odlišnost požadavků rodiny, školy...)

PROTEKTIVNÍ FAKTORY DLE ŠOLCOVÉ (2009)

- Individuální úroveň
 - **Konstituční resilience** (pozitivní temperament, robustní neurobiologický systém)
 - **Sociabilita** (citlivost, prosociální postoje, citová vazba k ostatním)
 - **Intelligence** (školní výkon, plánování a rozhodování)
 - **Komunikační dovednosti** (rozvinutá řeč, čtenářské dovednosti)
 - **Osobnostní charakteristiky** (tolerance k negativním emocím; sebeuplatnění; sebevědomí; pozitivní sebepojetí; vnitřní lokalizace kontroly; smysl pro humor; nadějnost; strategie zvládání stresu; trvalý hodnotový systém; vyvážený pohled na zkušenosti; tvárnost a pružnost; mravní síla, přesvědčení, houževnatost, odhodlání)

PROTEKTIVNÍ FAKTORY DLE ŠOLCOVÉ (2009)

- Úroveň rodiny
 - **Podporující rodina** (povzbuzení, pomoc, vřelost; soudržnost péče; blízký vztah k pečujícím osobám; víra v dítě; neobviňování; vzájemná manželská opora; talent, koníček
 - **Socioekonomický status**
- Úroveň komunity
 - **Školní zkušenosti** (podporující kamarádi a vrstevníci; pozitivní vliv učitele; úspěch
 - **Podporující komunita** (víra v jedince, netrestání)
- Úroveň kultury
 - Tradiční aktivity, tradiční spiritualita; tradiční jazyk; tradiční medicína

3) DĚTI S PROBLÉMY V CHOVÁNÍ A PORUCHAMI CHOVÁNÍ

- vývoj poruchy chování probíhá nejčastěji od fáze působení rizikových faktorů k fázi problémového chování až k poruchám chování
- důležité je včasné řešení potíží
- praxe u dětí s problémy a poruchami chování má těžiště v reedukaci, diagnostice a v poradenství

ROZDÍL MEZI PORUCHOU A PROBLÉMY V CHOVÁNÍ - ZÁMĚR

PROBLÉMY V CHOVÁNÍ

- o svých problémech ví, vadí mu a chtěl by je odstranit
- normy chování neporušuje úmyslně
- jejich porušování je výsledkem konfliktu mezi vnějšími požadavky a vnitřními potřebami dítěte
- nálepkou problémového dítěte trpí a vyvolává v něm negativní emocionální zážitek

ROZDÍL MEZI PORUCHOU A PROBLÉMY V CHOVÁNÍ – ČASOVÁ DIMENZE

PROBLÉMY V CHOVÁNÍ

- problémy bývají krátkodobé
- popřípadě se objevují v určitých periodách
- mívají vývojové souvislosti
- bývají důsledkem nezvládnutých konfliktů se sociálním okolím

ROZDÍL MEZI PORUCHOU A PROBLÉMY V CHOVÁNÍ – NÁPRAVA

PORUCHY CHOVÁNÍ

- náprava vyžaduje speciální péči
- směřuje k převádění způsobů a cílů chování společensky nepřijatelného k chování, které je přijatelné
- Mohou být vrozené dispozice, CNS

JAK JSOU VNÍMÁNI JEDINCI S PCH?

- vyvolávají v jiných nelibé pocity
- provokují druhé k negativní reakci v chování
- nebývají oblíbení mezi vrstevníky
- málokdy se stávají přirozenými vůdci ve skupinách

JAK VNÍMAJÍ JEDINCI S PCH SAMI SEBE?

- považují se za smolaře, za neúspěšné
- mívají malé sebevědomí
- jejich rozhodnutí bývají impulzivní ve snaze rychle dosáhnout cíle
- opakovaně a předem se vzdávají svých aspirací
- převažuje u nich krátkodobá motivace
- vzdálené cíle nebývají schopni svým jednáním sledovat
- jejich úsilí bývá velmi často přerušováno náhodným lákavým podnetem
- neumí se radovat z drobných úspěchů

KLASIFIKACE DLE BOWERA, IN VOJTOVÁ, 2008

1. Chování jedince **reaguje na problémy denního života**, vývoje a získávání životních zkušeností. Nad tento rámec **se nevymyká** běžné zlobení, děti reagují neadekvátně. I když se nám chování nelíbí, je to běžný projev vztahující se k jejich věku. Příp. se může jednat o trochu výraznější projev vztahující se k určité situaci a ten může souviset s osobností, temperamentem.
2. Chování, jímž jedinec **reaguje na krizové životní situace**, např. rozvod rodičů, smrt v blízkém sociálním okolí, narození sourozence, těžká nemoc v okolí atd. Jde o dlouhodobější problém, kdy se dítě delší dobu chová nepřiměřeně, odlišně. Reagují často odmítáním autority, nespokojenost se často projeví i ve vztahu k učitelům. Dítě začíná být uzavřené, **separovat se** nebo naopak začne šikanovat. Většinou se také zhorší školní výkon. V tomto okamžiku je nutná **odborná opora** ze strany speciálního pedagoga nebo psychologa.

3. Chování, kterým se jedinec vymyká očekávání. Je způsobené nedostatečnou schopností přizpůsobit se podmínkám, změnám (hovoříme o tzv. **maladaptivním chování**). Patří sem velká skupina dětí s ADD / ADHD.

4. Zafixované a nevhodné opakované chování, které se dá při dobré školní docházce upravit a jedinci se ještě dá pomoci navázat pozitivní sociální vztah (integrace, vytvoření individuálního vzdělávacího programu, zajištění asistenta pedagoga atp.). Dítě má problémy nejen, když se změní prostředí, ale také když se změní požadavky, kterým se mu nedaří přizpůsobovat, neguje i pravidla a normy, které jsou okolo něj. Nevhodné chování je zafixované a je již problém s ním pracovat.

- **5. Zafixované a opakované** nevhodné chování s tak výraznými symptomy, že se jedinec nedá ovlivňovat a vzdělávat v běžném prostředí školy, ale pouze v internátní škole (instituci) nebo doma. Je nezbytné dítě vyčlenit a zařadit ho do segregovaného prostředí a tam s ním pracovat se speciálními pedagogickými prostředky. Pro tyto účely slouží zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, a to diagnostické ústavy (pro děti, pro mládež), dětské domovy se školou a výchovné ústavy pro mládež.

DISOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ

- **Nespolečenské, nepřiměřené, dá se zvládnout,**
- **nenabývá sociální dimenze,**
- **projevuje se v rodině a ve škole (vzdorovitost, negativismus, lži),**
- **charakteristické pro určitý věk (nástup do školy, puberta),**
- **průvodní jev jiného postižení (LMD, neuróza),**
- **přechodný ráz, projevy mohou zmizet,**
- **úprava pomocí ambulantní péče.**

ASOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ

- V rozporu se společenskou morálkou, problémy se sociálním cítěním,
- výrazná odlišnost od spol. průměru,
- porušování společenských norem, nepřekračuje právní předpisy,
- škodí sám sobě (záškoláctví, toulky, alkoholis.),
- setrvalý charakter, častá frekvence, zhoršující se ráz.
- Vyžaduje spec. pedagogický přístup.
- Indikace – výchovné zařízení, psychiatrie, psychoterapie.

ANTISOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ

- **Veškeré protispolečenské jednání (bez ohledu na věk, původ, intenzitu).**
- **Poškozují společnost i jedince,**
- **Ohrožují hodnoty a lidský život.**
- **Porušování zákona.**
- **Reedukace – ústavní péče nebo věznice.**
- **Formy – krádeže, loupeže, vandalství, sex , zabití, vraždy, terorismus, organizovaný zločin.**

PORUCHY CHOVÁNÍ

1) Neagresivní

- **Dětské lži** - nutné hodnotit ve vztahu k vývojové úrovni dítěte. Rozlišujeme tři druhy lží:
 - **konfabulaci** (smyšlenku) – normální u dětí předškolního věku
 - **lež bájivá** – vymyšlení nepravdivých příběhů, dítě zpravidla hraje atraktivní roli, chybí vědomí nepravdy, chybí účelnost – nejde o poruchu chování
 - **pravá lež** – je charakteristická vědomím nepravdivosti, sledování nějakého účelu, převážně až ve školním věku, při posuzování lži je významné jak často lže, komu lže, kdy lže, v jaké situaci.

- **Zlozvyky** – jsou doprovázeny potřebou kladných citových prožitků.
- **Neposlušnost a nekázeň** – často chybí pocit jistoty a bezpečí, vzniká např. při nadměrném nebo nízkém omezování.
- **Vzdor a negativismus** – dítě objeví, že může chtít a nechtít (období vzdoru kolem 3. roku a v pubertě) – projevuje se odpor vůči výchovnému působení.
- **Záškoláctví** – spojováno se strachem z negativního hodnocení školní práce. Příčinou může být škola, rodina, ale i osobnost dítěte. Počátkem záškoláctví bývá impulsivní jednání, které vyvolává nutnost dělat další přestupky. Záškoláctví může mít charakter plánu a jeho realizace, může být individuální i skupinová. Při nápravě je důležitá spolupráce školy a rodiny.

- **Útěky a toulání** – jsou variantou únikového jednání především z rodinného prostředí. Útěky mohou být chronického či aktuálního charakteru, prakticky jde o adaptační selhání – příčinou mohou být nedostatky v osobnostním vývoji dítěte, prostředí, existují však i útěky tzv. bez příčiny, nemotivované – zde je potřeba spolupracovat s lékařem.

Druhy útěků:

- reaktivní, impulzivní
- plánované a připravované
- opakované
- chorobné
- toulání

- **Krádeže** – jsou záměrné, je potřeba posuzovat několik kritérií:
 - místo
 - způsob
 - cíl
 - krádež pro partu
 - Kleptomanie
- **Drogová** problematika – je tělesná a duševní závislost na určité látce, ovlivňuje fyziologické a duševní projevy. Vede k destrukci osobnosti, s duševními změnami postupuje i tělesné chátrání. Svou roli sehrává nuda, nedostatek atraktivní činnosti apod.

2) Agresivní projevy – jsou charakteristické porušováním sociálních norem, často jsou spojeny s omezováním základních práv ostatních.

- vandalismus – agresivní jednání, ničení věcí
- týrání – osob, zvířat

EDUKACE JEDINCŮ S ÚSTAVNÍ A OCHRANNOU VÝCHOVOU

Stát nahrazuje rodinnou péči institucionální formou, zajišťuje výchovu i vzdělávání

- pro neschopnost rodičů zajistit podmínky pro zdárný vývoj dítěte,
- porucha chování ohrožuje zdárný vývoj dítěte; porušování zákonných norem; chování - jako trestný čin,
- dítě porušuje zákonné normy a je trestně odpovědné - ÚV a OV je alternativní trest,
- dítě mezi 12-15 rokem v důsledku poruchy chování porušuje zákonné normy - dospělému by byl uložen výjimečný trest.

Úmluva o právech dítěte 1991, čl. 3: stát plní povinnost „zajistit dítěti takovou ochranu a péči, jaká je nezbytná pro jeho blaho“

ZÁKONY

- Vyhláška MŠMT č. **72/2005 Sb.** ve znění pozdějších předpisů – zajišťuje na každé škole školního metodika, jako primárního preventistu.
- Zákon **109/2002 Sb.** ve znění pozdějších předpisů - vymezuje ústavní a ochrannou výchovu ve školských zařízeních. Dále definuje preventivně výchovnou péči v těchto zařízeních.
Zařízeními poskytujícími ústavní a ochranou výchovu dle zákona 109/2002 Sb. jsou:
- Diagnostický ústav, výchovný ústav, dětský domov, dětský domov se školou

- Vyhláška MŠMT ČR č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních 8. Vyhláška MŠMT ČR č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných 9. Vyhláška MŠMT ČR č. 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních 10. Vyhláška MŠMT ČR č. 147/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

ÚSTAVNÍ VÝCHOVA

- **Nařizuje** ji soud dětem do 18 let podle zákona o rodině nebo zákona o soudnictví ve věcech mládeže
- **Důvody:** výchovné a sociální
- **Po dobu** nezbytně nutnou, nejdéle do dosažení zletilosti,
- **O zrušení** rozhoduje soud, kdykoliv na žádost zákonných zástupců, pokud splnila výchovný účel, může být prodloužena do 19 let (dokončení vzdělávání) se souhlasem jedince

OCHRANNÁ VÝCHOVA

- **Nařizuje se** jedincům od 12-18/19 let podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže.
- **Důvody** - dítě mezi 12-15 let - soud nařizuje za čin spáchaný, za který lze dle trest.zákona uložit výjimečný trest;
mladistvý mezi 15-18 lety-pokud bude mít větší efekt než uložení trestu odnětí svobody.
- **Realizuje se** ve speciálních školských výchovných zařízeních. Trvá do dosažení zletilosti. Může být prodloužena do 19 let, pokud by nesplnila účel.

SYSTÉM ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ PRO VÝKON ÚSTAVNÍ A OCHRANNÉ VÝCHOVY

Od 3-18/19 let, poskytují výchovu a vzdělávání. Na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově, ochranné výchově, předběžného opatření

- **diagnostický ústav**
- **dětský domov**
- **dětský domov se školou**
- **výchovný ústav**

DIAGNOSTICKÝ ÚSTAV

- **Krátkodobý pobyt**, zpravidla 8 týdnů
- **Provádí** komplexní diagnostiku - na jejím základě umísťuje do školského zařízení, na žádost rodičů poskytuje preventivně-výchovnou péči, pečuje o děti s nařízenou ÚV nebo OV zadržovaných na útěku z jiných zařízení nebo od rodičů.
- **Plní úkoly:** diagnostické, vzdělávací, terapeutické, výchovné a sociální, organizační a koordinační
- **Navrhuje** „program rozvoje osobnosti“ - umísťuje dítě do dětského domova, dětského domova se školou, výchovného ústavu. Každé dítě (mimo dětí bez závažných poruch chování, z kojeneckého ústavu)
- **Dětský**, pro mládež (15-18)

DĚTSKÝ DOMOV

- **Děti 3-18 let** (nezletilé matky spolu s jejich dětmi) s nařízenou ÚV, nemají závažné poruchy chování, umístěny jsou ze sociálních důvodů (rodiče nemohou/neumí se postarat o dítě)
- **Plní úkoly** výchovné, vzdělávací, sociální
- **rodinné skupiny 6-8 dětí**, do škol dochází mimo DD

DĚTSKÝ DOMOV SE ŠKOLOU

- 6 let - ukončení povinné školní docházky
- **Edukace** pro děti: s nařízenou ÚV se závažnými poruchami chování nebo s duševní poruchou vyžadují výchovně-léčebnou péči nebo s uloženou OV a nezletilé matky s poruchami chování, duševní poruchou se svými dětmi.
- Pokud porucha pokračuje po ukončení šk. Docházky, bývají přeřazeni do VÚ

VÝCHOVNÝ ÚSTAV

- **Od 15 let** (od 12 let při závažných případech) se závažnou poruchou chování, kde byla nařízena ÚV nebo OV)
- **Plní úkoly** výchovné, vzdělávací, sociální
- **Součástí** je základní škola, popř. střední škola

SVP

- **Úkol** – prevence, práce s klienty v době únosného narušení, dobrovolnost, ambulantní péče, 6 – 18 let.
- **SVP** zařazeno do systému PP poradenství, mohou vznikat jako samostatná pracoviště nebo součást jiných typů,
- **SVP** je přechod mezi výchovným poradenstvím, ambulantní péčí a ústavní péčí.. Vznik v r. 1992.
- Individuální práce,
- skupinová a individuální terapie,
- poradenství,
- osvěta pro veřejnost

DÁLE

- Léčebná péče (zdrav.-psychiatrické léčebny, terapeutické komunity)
- Sociální péče – kurátoři, nízkoprahy, streetworker, komunity...

PROBACE

- z latiny a znamená ověřování, zkoušení.
- V naší trestní praxi se probační dohled ukládá obviněnému nebo odsouzenému, pokud státní zástupce nebo soudce považuje za účelné sledovat po určitou dobu chování klienta a uloží mu obvykle i přiměřené omezení nebo povinnost (např. zdržet se her na hracích automatech, podrobit se léčbě závislosti na omamných a psychotropních látkách, které není ochranným léčením).
- Probační a mediační služba poté zajišťuje výkon dohledu a během zkušební doby jednak kontroluje vedení řádného života klienta, plnění uložených přiměřených povinností a omezení, ale poskytuje mu také nezbytnou pomoc při řešení otázek, na které klient svými silami nestačí, popř. poskytuje kontakty na organizace, které mohou klientovi pomoci (při hledání bydlení, zaměstnání apod.).
- Probační úředník motivuje klienta k řešení problémů souvisejících s trestnou činností (včetně náhrady škody a urovnání konfliktů s poškozeným), pomáhá klientovi vytvářet podmínky pro reintegraci do společnosti. Dohled probíhá zejména formou osobních konzultací pracovníka PMS s klientem.

MEDIACE

- má široké uplatnění v trestní justici a je jedním z nástrojů řešení trestného činu a jeho následků mezi pachatelem a poškozeným.
- Mediace poskytovaná Probační a mediační službou je bezplatná a založená na souhlasu obou stran.
- Mediaci vede odborník na řešení konfliktů – mediátor, který jednání řídí, zachovává vstřícný a vyvážený přístup k oběma stranám a napomáhá jim nalézt řešení, nejen v oblasti náhrady škody, ale i vysvětlení, proč k trestnému činu došlo. Poškozenému mediace nabízí možnost pochopení situace, okolností a zvyšuje pravděpodobnost rychlé náhrady škody. Obviněnému umožňuje vyjádření omluvy poškozenému, vysvětlení svého jednání a odčinění důsledků spáchaného trestného činu.
- Mediace je provázaná s trestním řízením a její výsledky jsou v něm také zohledněny.

- 257/2000 Sb., zákon o probační a mediační službě
- <https://www.youtube.com/watch?v=MbuqHvbSnCQ>
- <https://www.youtube.com/watch?v=6OMLOVfvRz0>
- https://www.youtube.com/watch?v=quDlu0ql--4&list=PLAAPUHjJZz2MCCw92_NBHCv5ZfRNYcgui&index=3